Հավելված N 2
ՀՀ կառավարության 2023 թվականի
հունիսի 8-ի N 943 - Լ որոշման

Հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ներառման 2023-2027 թվականների համալիր ծրագրի իրականացումն ապահովող միջոցառումների ցանկ

Հ/Հ	Միջոցառումը	Արդյունքները	Պատասխանատու կատարողը	Համակատարողները	Կատարման ժամկետը	Ֆինանսավոր-ման աղբյուրը	2023 (ՀՀ դրամ)	2024 (ՀՀ դրամ)	2025 (ՀՀ դրամ)	2026 (ՀՀ դրամ)	2027 (ՀՀ դրամ)	Ընդամենը (ՀՀ դրամ)
1.	**Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպանություն, հավասար հնարավորությունների և մատչելի պայմանների ապահովում, խտրականության բացառում**											
1)	ՀՀ օրենսդրության համապատասխանություն «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիային	ա. Վերլուծությունների հիման վրա մշակվել և ընդունվել են ինչպես նոր, այնպես էլ գործող իրավական ակտերում փոփոխություն և (կամ) լրացում կատարելու մասին իրավական ակտեր	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Առողջապահության նախարարություն Կրթության, գիտության սպորտի և մշակույթի նախարարություն Արդարադատության նախարարություն Մարզպետների աշխատակազմեր Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ)	2024 թ. դեկտեմբեր	Ֆինանսավորում չի պահանջվում						
2)	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց քաղաքական իրավունքներին նպաստող գործուն մեխանիզմների ներդնում	ա. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց քաղաքական իրավունքներին վերաբերող օրենսդրական ակտերում կատարվել են փոփոխություններ և լրացումներ:	Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով (համաձայնությամբ)	Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ) Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2024 թ դեկտեմբեր	Ֆինանսավորում չի պահանջվում						
		բ. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց և նրանց իրավունքներով զբաղվող կազմակերպությունների առնվազն 90 % իրազեկվել են իրավական կարգավորումների, առկա գործիքակազմի մասին, որոնք ուղղված են ընտրական գործընթացներին հաշմանդամություն ունեցող անձանց ներգրավվածությունն ապահովելուն և այդ գործընթացները մատչելի դարձնելուն:			2024 թ.	ՀՀ պետական բյուջե Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ		240,000.00				240,000.00
3)	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելիություն ապահովելու նպատակով՝ ապրանքներին և ծառայություններին ներկայացվող տեխնիկական պահանջների սահմանում	ա. Օրենսդրությամբ ամրագրվել են մատչելիության՝ օդային, երկաթուղային, ավտոմոբիլային և ջրային ուղևորափոխադրումներին ներկայացվող պարտադիր պահանջներ	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն		2025 թ. դեկտեմբեր	Ֆինանսավորում չի պահանջվում						

		բ. Օրենսդրությամբ ամրագրվել են կայքերին և հեռախոսային հավելվածներին ներկայացվող մատչելիության պարտադիր չափանիշներ	Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն	Հայաստանի տեղեկատվական համակարգերի գործակալություն հիմնադրամ (համաձայնությամբ)	2024	Ֆինանսավորում չի պահանջվում						
		գ. Ուսումնասիրվել են հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար ֆինանսական ծառայություններից օգտվելու կարգավորումները, միջազգային փորձը, օրենսդրությամբ ամրագրվել են հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար ֆինանսական ծառայություններից օգտվելու համար մատչելիության պարտադիր չափանիշներ	Կենտրոնական բանկ (համաձայնությամբ)		2023-2027 թթ.	ՀՀ պետական բյուջեՕրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ						
		դ. վերանայվել է առևտրի և ծառայությունների, սպառողների իրավունքների, զբոսաշրջության ոլորտի օրենսդրությունը, ամրագրվել են համապատասխան դրույթներ	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն	2024 թ. դեկտեմբեր	Ֆինանսավորում չի պահանջվում						
4)	Հասարակական, արտադրական նշանակության շենք-շինությունների մատչելիության ապահովում	ա. Հասարակական, արտադրական նշանակության շենք-շինությունների մատչելիության ապահովման ծրագիր-ժամանակացույցի վերաբերյալ իրավական ակտի մշակում	Քաղաքաշինության կոմիտե	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն, ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	2023-2025 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ						
5)	Աջակցող բարձր տեխնոլոգիաների, այդ թվում՝ հեռախոսների էկրանի ընթերցիչների հարմարեցում հայալեզու բովանդակությանը	բ Առկա են հայերեն բանավոր խոսքը գրավոր տեքստի և հակառակը (Text to Speech և Speech to Text) փոխակերպող ծրագրային լուծումներ	Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն	Հայաստանի տեղեկատվական համակարգերի գործակալություն հիմնադրամ (համաձայնությամբ) Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ	2024 թ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	0	7,700,000.00	0	0	0	7,700,000.00
6)	Վեբ բովանդակության մատչելիության ապահովում	ա. Օրենսդրությամբ ամրագրված են վեբ բովանդակության մատչելիության պահանջները	Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն	Հայաստանի տեղեկատվական համակարգերի գործակալություն հիմնադրամ (համաձայնությամբ) Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ	2024 թ. դեկտեմբեր	Ֆինանսավորում չի պահանջում						
		բ. Մասնավոր սեկտորի հետ համագործակցությամբ իրականացվում է վեբ բովանդակության մատչելիության վերապատրաստման ծրագիր վեբ բովանդակության հետ			2024-2027 թթ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ						

		առնչվող մասնագետների համար գ. Մատչելի են պետական կառավարման համակարգի մարմինների կայքերը										
2.	**Հաշմանդամություն ունեցող բոլոր անձանց՝ որակյալ ներառական կրթության իրավունքի ապահովում կրթության բոլոր մակարդակներում**											
1)	Ուսումնական հաստատություններում մատչելիության և խելամիտ հարմարեցումների ապահովում	ա. Ուսումնական հաստատություններում ներդրվել է մատչելիության և խելամիտ հարմարեցումների ապահովման միասնական մեխանիզմ պետական և պետության մասնակցությամբ բուհերի համար: բ. Մշակվել և ներդրվել է ուղեցույց բարձրագույն և հետբուհական կրթության մակարդակներում խելամիտ հարմարեցումների տարբերակների և դրանց ապահովման վերաբերյալ	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Քաղաքաշինության կոմիտե Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ) Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2025 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե						
2)	Առցանց մատչելի կրթության կազմակերպում	ա.Կրթության կազմակերպիչները և ուսուցիչներն ունեն առցանց կրթության մատչելի կազմակերպման ձեռնարկ բ. Հավաքագրվում և ստեղծվում են ուսումնական նյութերի մատչելի ձևաչափերով տարբերակները և տեղադրվում առցանց կրթության հարթակում	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2024-2025 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ						
3)	Ժեստերի լեզվի լրացուցիչ կրթական ծրագրի ներդրում և ուսանողների ներգրավվածության խթանում	ա. ՀՀ բարձրագույն մասնագիտական կրթության մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի ցանկում ներառվել է Ժեստերի լեզվի լրացուցիչ կրթական ծրագիրը բ. Առկա են անհրաժեշտ թվով որակյալ մասնագետներ լսողության խնդիրներ ունեցող անձանց ծառայություններ մատուցելու նպատակով	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2025 թթ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ						
4)	Համընդհանուր դիզայնի և մատչելիության պահանջների վերաբերյալ գիտելիքի տարածում ծառայություն մատուցողների շրջանում	ա. Իրականացվել են լրացուցիչ կրթական ծրագրեր համընդհանուր դիզայնի և մատչելիության վերաբերյալ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների հետ համագործակցությամբ, կատարելագործվել են տարբեր ոլորտների մասնագետների առնվազն 50 %-ի մասնագիտական որակները	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	2023-2027 թթ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ						

3.	**Հաշմանդամություն ունեցող անձանց արդյունավետ զբաղվածության և արժանապատիվ աշխատանքի ապահովում**											
1)	Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմնի աշխատողների համար հաշմանդամություն ունեցող աշխատողների իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ վերապատրաստումների կազմակերպում	ա. Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմնի աշխատողների իրազեկում և աշխատանքային հմտությունների բարելավում	Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմին	Վարչապետի աշխատակազմի տեսչական մարմինների աշխատանքների համակարգման գրասենյակ Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի գրասենյակ (համաձայնությամբ) Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2025-2026 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ			920,000.00	640,000.0		1,560,000.0
2)	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար աջակցող միջոցների արտադրությամբ զբաղվող ընկերություններին աջակցություն՝ նորարարական մոտեցումներով նոր ծրագրերի մշակման նպատակով	ա. Աջակցություն են ստանում աջակցող միջոցների ստարտափ ընկերությունները	Բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարություն		2025-2026 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ						
4.	**Առողջության իրավունքի հնարավոր առավելագույն մակարդակով ապահովում**											
1)	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց բժշկական օգնությանն ու վերականգնմանն ուղղված ծրագրերի իրականացում, անվճար կամ արտոնյալ պայմաններով դեղերի տրամադրում	ա. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հիվանդանոցային բժշկական օգնություն և սպասարկում, այդ թվում նաև վերականգնողական ծառայությունների մատուցում, ստոմատոլոգիական բժշկական օգնություն և սպասարկում, հատուկ և դժվարամատչելի ախտորոշիչ հետազոտությունների իրականացում, անվճար կամ արտոնյալ պայմաններով դեղերի տրամադրում	Առողջապահության նախարարություն		2023-2027 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե «Սոցիալապես անապահով և առանձին խմբերի անձանց բժշկական օգնություն» ծրագրի շրջանակներում	24,499,984,300.0	26,188,683,600.0	26,188,683,600.0	26,188,683,600.0		103,066,035,100.00

2)	Առողջության իրավունքի և այն ապահովելու պետական երաշխիքների վերաբերյալ հանրային մատչելի իրազեկում	ա.Հանրային առողջապահական իրազեկման ծրագրերը մատչելի են հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար բ. Իրականացվել են հաշմանդամություն ունեցող անձանց տրամադրվող պետական երաշխիքների վերաբերյալ իրազեկվածության բարձրացման ծրագրեր գ. Հաշմանդամություն ունեցող անձինք իրազեկված են քաղցկեղի, ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի և սեռական ճանապարհով փոխանցվող այլ հիվանդությունների կանխարգելման, բուժման և խնամքի վերաբերյալ դ. Իրականացվում են ծխախոտային արտադրանքի, ալկոհոլի և թմրանյութերի դեմ պայքարի թիրախավորված ծրագրեր հաշմանդամություն ունեցող երիտասարդների համար	Առողջապահության նախարարություն	Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2027 թթ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	1,900,000.0	2,250,000.0	1,200,000.0	3,700,000.0	250,000.0	9,300,000.00
3)	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների թեմայով բուժաշխատողների կարողությունների զարգացում	ա. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքներին առնչվող թեմաների ներառում վերապատրաստման ծրագրերում	Առողջապահության նախարարություն	Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2027 թթ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	560,000.0	600,000.0	600,000.0	600,000.0	600,000.0	2,960,000.00
5.	**Մշակութային իրավունքների խթանում և ապահովում, մասնակցություն սպորտին և ժամանցին**										
1)	Թանգարաններում, գրադարաններում և ոչ նյութական մշակութային ժառանգության բնագավառում հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի հիմունքներով ծրագրերի իրականացում	ա. Գրադարաններում տեսողական խնդիրներ ունեցող անձանց համար տեղեկատվություն ստանալու և հաղորդակցման ապահովում՝ «Արև» ծրագրի միջոցով»	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն		2023-2027 թթ.	Ֆինանսավորում չի պահանջվում						
		բ. «Ընտանեկան գրադարանավար» ծրագրի իրականացում ՀՀ մարզերում				ՀՀ պետական բյուջե	4,800,000.00	6,984,000.00	6,984,000.00	6,984,000.00		25,752,000.00
		գ. ԿԳՄՍ նախարարության ենթակայությամբ գործող թվով 21 թանգարաններում իրականացվում են կրթական ծրագրեր, որոնց մասնակցում են տարբեր տարիքային և սահմանափակ կարողություններ ունեցող շահառուներ				Ֆինանսավորում չի պահանջվում						-

2)	«Կույրերի, տեսողական խնդիրներ ունեցող կամ ընթերցանության ֆունկցիայի այլ դժվարություններ ունեցող անձանց համար հրատարակված ստեղծագործությունների մատչելիությունը դյուրացնելու մասին» Մարաքեշի պայմանագրի և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության վերաբերյալ իրազեկման աշխատանքներ	ա. Իրականացվել են իրազեկման աշխատանքներ Մարաքեշի պայմանագրի դրույթների և հաշմանդամության ոլորտի օրենսդրության վերաբերյալ: բ. Մարաքեշի պայմանագիրը հնարավորության կընձեռնի տեսողական խնդիրներով անձանց օգտվելու ստեղծագործություններից հասարակության մյուս անդամների հետ հավասարապես, կապահովի հասանելի ձևաչափով կրթական նյութերի մատչելիությունը:	Էկոնոմիկայի նախարարություն	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունՀասարակական կազմակերպություններ(համաձայ նությամբ)	2023-2027 թթ.	Ֆինանսավորում չի պահանջվում						-
3)	Մշակութային, կրթական, առողջապահական, ժամանցային և այլ բնույթի տեսալսողական բովանդակության մատչելիության ապահովում լսողության խնդիրներ ունեցող անձանց համար	ա.Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար ժեստերի լեզվով կամ ենթագրերով տեսաձայնային բովանդակության ապահովում	Հանրային հեռարձակողի խորհուրդ (համաձայնությամբ)	Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2027 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե		45,800,160.0	45,800,160.0	45,800,160.0	45,800,160.0	183,200,640.00
4)	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց մասնակցության ապահովում մշակույթին	ա. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց ստեղծագործական ներուժի բացահայտմանը ու խթանմանն ուղղված հնարավորությունների ստեղծում, ինչպես նաև մշակույթի միջոցով նրանց ինտեգրման ապահովում հասարակություն՝ հաշմանդամություն ունեցող անձանց և նրանց հարցերով զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների ստեղծագործական ծրագրերի աջակցմամբ	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	ՀՀ տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ) Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2027 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	52,740,000.0	54,740,000.0	54,740,000.0	54,740,000.0	-	216,960,000.00
5)	Պետական աջակցություն սպորտով զբաղվող հասարակական կազմակերպություններին՝ ադապտիվ սպորտին առնչվող ծառայություններ մատուցելու նպատակով	ա. Բոլոր մակարդակներում անցկացվող մրցաշարերին՝ տեղական մրցումներին, Եվրոպայի և աշխարհի առաջնություններին, պարալիմպիկ, սուրդլիմպիկ, հատուկ օլիմպիադաների խաղերին և այլ միջազգային մրցաշարերին յուրաքանչյուր տարի հաշմանդամություն ունեցող անձանց մասնակցության ապահովմանը նպաստում, միջազգային մարզական կազմակերպություններում ինտեգրման գործընթացի խթանում	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2027 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	121,685,000.0	50,087,280.0	73,101,600.0	59,365,600.0	59,529,100.0	363,768,580.00

6.	**Հաշմանդամություն ունեցող անձանց մատուցվող ծառայությունների բարելավում, խնամքի ծառայությունների փոխակերպում և անկախ կյանքի ապահովում**											
1)	Անձի ֆունկցիոնալության գնահատման իրականացում և կարիքի հիման վրա ծառայությունների համակարգի ձևավորում	ա. Անձի ֆունկցիոնալության գնահատման համակարգի ներդնում և գործարկում	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Առողջապահության նախարարություն Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն	2023-2024 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ						
		բ. Ֆունկցիանալության գնահատման արդյունքում մշակված տվյալների վերլուծության հիման ծառայությունների, այդ թվում աջակցող միջոցների շրջանակի ընդլայնում			2023-2027 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե	2,227,456,800.00	2,223,006,500.00	2,226,404,900.00	2,226,404,900.00	2,548,612,900.00	11,451,886,000.00
		գ. Պետական հավաստագրերի հիման վրա ծառայությունների մատուցման իրավական հիմքերի ապահովում			2024 թ. դեկտեմբեր	Ֆինանսավորում չի պահանջվում						-
2)	Համայնքահեն ծառայությունների ստեղծում (ընդլայնում)	ա. Խնամքի հաստատություններում բնակվող, խնամքի հաստատություններ ուղեգրվելու համար հերթագրվածների, մանկատներում ապրող 18 տարին լրացած անձանց (այսուհետ՝ շահառու) կարիքների գնահատում, գնահատման արդյունքների հիման վրա շահառուների խմբերի տարանջատում՝ ըստ ծառայության տեսակների	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Առողջապահության նախարարություն Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2024 թ.	ՀՀ պետական բյուջե Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ						-
		բ. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար առնվազն 8 համայնքային փոքր տների առկայություն	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն Մարզպետների աշխատակազմեր (համաձայնությամբ) Համայնքապետարններ (համաձայնությամբ) Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2027 թթ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	88,000,000.00	145,600,000.00	57,600,000.00	57,600,000.00	57,600,000.00	406,400,000.00
		գ. Տնային խնամքի ծառայության մատուցում (ընդլայնում)			2023-2026 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե	230,817,300.00	277,930,600.00	230,817,300.00	230,817,300.00		970,382,500.00
3)	Անկախ կյանքի ծառայությունների ներդնում	ա. անկախ կյանքի կենտրոնի առկայություն	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն Մարզպետների աշխատակազմեր Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ) Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2024թ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ		140,000,000.0				140,000,000.00
		բ. Գործարկվում են անկախ կյանքի կենտրոններ ծառայությունները			2024-2027 թթ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ			227,013,000.0	227,013,000.0	454,026,000.0	908,052,000.00

		գ. տրամադրվում է անձնական օգնականի ծառայություն			2024-2027 թթ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	-	105,840,000.0	105,840,000.0	105,840,000.0	105,840,000.0	423,360,000.00
		դ. Ներդրվել է հայերեն ժեստերի լեզվով հաղորդակցվող անձանց հեռավար թարգմանության ծառայություն		Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2025-2026 թթ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	-	-	8,950,000.0	8,450,000.0	7,800,000.0	25,200,000.00
4)	Տեղաշարժման դժվարություններով հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հարմարեցված՝ մատչելի տաքսի ծառայություն	ա. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի տաքսի ծառայություն և / կամ սոցիալական տաքսի ծառայություն ներդնելու հնարավորությունների և մեխանիզմների ուսումնասիրություն, բ. մատչելի տաքսի ծառայության և / կամ սոցիալական տաքսի ծառայության ներդնում	Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ)	Մարզպետների աշխատակազմեր (համաձայնությամբ) Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն Վարչապետի աշխատակազմի տեսչական մարմինների աշխատանքների համակարգման գրասենյակ	2024-2025 թթ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ		7,000,000.0	0	0	0	7,000,000.00
5)	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հետ աշխատող մասնագետների վերապատրաստումների կազմակերպում, մասնավորապես՝ անձնական օգնականների, սոցիալական աշխատողների, անձի ֆունկցիոնալությունը գնահատող մասնագետների, հաշմանդամության ոլորտում գործունեություն ծավալող հասարակական կազմակերպությունների մասնագետների և այլն:	Իրականացվել են տարեկան առնվազն 2 վերապատրաստման դասընթացներ, հաշմանդամություն ունեցող անձանց հետ աշխատող 210 մասնագետ վերապատրաստվել է	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Մարդու իրավունքների պաշտպանի գրասենյակ (համաձայնությամբ) Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2024-2027 թթ.	ՀՀ պետական բյուջեՕրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ		1,008,000.00	1,008,000.00	1,008,000.00		3,024,000.00
6)	Իրազեկման աշխատանքներ	ա. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների մասին ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի և կամընտիր արձանագրության, «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների մասին» օրենքի և այլ իրավական ակտերի վերաբերյալ, հաշմանդամության ոլորտում իրականացվող միջոցառումների վերաբերյալ տեղում հանդիպում-քննարկումների ձևաչափով իրազեկման աշխատանքներ՝ յուրաքանչյուր մարզում տարեկան առնվազն 1 անգամ	Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն Մարդու իրավունքների պաշտպանի գրասենյակ (համաձայնությամբ) Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2027 թթ.	Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	5,090,000.0	2,640,000.0	3,720,000.0	2,640,000.0	670,000.0	14,760,000.00

		բ. առդիովիզուալ բովանդակություն՝ 1. տեսանյութերի, անիմացիոն հոլովակների պատրաստում , 2. նախարարության պաշտոնական կայքէջում, սոցիալական հարթակներում (ֆեյսբուք, յութուբ, տելեգրամ) հրապարակումների թիրախավորված հանրայնացում (ըստ անհրաժեշտության՝ վճարովի գովազդի միջոցով), 3. հեռուստաեթերների, ռադիոհաղորդումների մասնակցություն, 4. հաջողության պատմությունների նկարահանում և տարածում:										
		գ. Ուղեցույցներ, տեղեկատվական բուկլետներ, պաստառներ, որոնք կբաշխվեն ՄՍԾՏԿ-ների, մարզպետարանների, գործընկեր կազմակերպությունների միջոցով և շահառուների հետ հանդիպումների շրջանակում:										
7.	**Արտակարգ իրավիճակում կամ ռազմական դրության ժամանակ հաշմանդամություն ունեցող անձանց պաշտպանության և անվտանգության ապահովում**											
1)	Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրազեկում և արտակարգ իրավիճակներում արագ կողմնորոշվելու հմտությունների զարգացում	ա. Իրականացվում են հաշմանդամություն ունեցող սովորողների մասնակցությամբ անվտանգության մասին իրազեկվածության բարձրացման ծրագրեր, այդ թվում՝ հակահրդեհային, հակահամաճարակային կանոնների, առաջին օգնության և կյանքի փրկության, վնասվածքների նվազեցման և գույքի պահպանման վերաբերյալ	Ներքին գործերի նախարարություն	Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2027 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	4,300,000.0	750,000.0	950,000.0	1,160,000.0	2,100,000.0	9,260,000.0
2)	Աղետների ռիսկերի նվազեցման նպատակով միջազգային համագործակցության խթանում	ա. Իրականացվում է տարածաշրջանային համաժողով հաշմանդամության առումով ներառական աղետների ռիսկերի նվազեցման թեմայով. Ամրապնդվում է տարածաշրջանի երկրների՝ պետական և հասարակական շրջանակների, այդ թվում՝ հաշմանդամություն ունեցող անձանց կազմակերպությունների փոխօգնության ավանդույթը	Ներքին գործերի նախարարություն	Հասարակական կազմակերպություններ(համաձայնությամբ)	2023-2024 թթ.	ՀՀ պետական բյուջեՕրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	8,200,000.0	1,600,000.0				9,800,000.0

3)	Արտակարգ իրավիճակներում մատչելի հաղորդակցության ապահովում	ա. Մշակվել են ընթացակարգեր արտակարգ իրավիճակներում տեղեկատվության և հաղորդակցության մատչելիության վերաբերյալ, իրականացվում են հանրային իրազեկման մատչելի ծրագրեր	Ներքին գործերի նախարարություն	Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2023-2024 թթ.	ՀՀ պետական բյուջե Օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներ	1,200,000.0	340,000.0				1,540,000.0

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

Բ. ԲԱԴԱԼՅԱՆ

12.06.2023
ՀԱՎԱՍՏՎԱԾ Է
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ
ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ